

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 30/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle kalataloushallinnon uudelleen organisointia koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä tammikuuta 2015 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle kalataloushallinnon uudelleen organisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 353/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kalatalousneuvos Risto Lampinen ja lainsäädäntöneuvos Heidi Aliranta, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Elina Isoksela, työ- ja elinkeinoministeriö

- kalatalouspäällikkö Kari Ranta-aho, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- toimitusjohtaja Anu-Maria Sandelin, Suomen Kalankasvattajaliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Kalatalouden Keskusliitto
- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- Etelä-Suomen Kalastusvakuutusyhdistys
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
- WWF Suomi.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annettua lakia, kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annettua lakia, kalastuslakia, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia sekä yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annettua lakia. Muutokset liittyvät kalataloushallinnon vähenevien resurssien johdosta toteutettavaan tehtävien uudelleen organisointiin.

Merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annettua lakia muutettaisiin siten, että toimivaltaisena rekisterinpitäjänä toimisi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueella. Lisäksi laissa maa- ja metsätalousministeriölle säädettyjä toimenpanotehtäviä siirrettäisiin hoidettavaksi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa.

Kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annettua lakia muutettaisiin siten, että laissa elin-

keino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät hoidettaisiin Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijasta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa.

Kalastuslakia muutettaisiin saimaannorpan suojelusopimusten osalta siten, että Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijasta toimivalta sopimusten tekemiseen olisi Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia sekä yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annettua lakia täsmennettäisiin eräiden tehtävien delegointia koskevien säännösten osalta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Esitetyt lainsäädännölliset muutokset liittyvät kalataloushallinnon vähenevien resurssien ja säästötoimien johdosta parhaillaan toteutettavaan tehtävien uudelleen organisointiin. Lakia merellä toimivista kalastus- ja vesiviljelyaluksista esitetään muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriöstä siirretään tietyt alusrekisteriä koskevat toimeenpanotehtävät Varsinais-Suomen ELY-keskukseen. Kalastusvakuutuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aiemmin Pohjanmaan ELY:lle annetut kalastusvakuutusjärjestelmään liittyvät tehtävät siirtyvät Varsinais-Suomen ELY:lle organisaatiomuutoksesta johtuen. Kalastuslain osalta Etelä-Savon ELY-keskukselle annetut saimaannorppakannan suojeluun liittyvät kalastuksensääteleyhteävät siirtyvät Pohjois-Savon ELY-keskukselle.

Valiokunta toteaa, että kalataloustehtävät on jo vuoden 2015 alusta lukien keskitetty entisen yhdentoista ELY-keskuksen sijasta kolmeen eli Varsinais-Suomeen, Pohjois-Savoon ja Lappiin. Nämä ELY-keskukset hoitavat vuoden 2015 alusta lukien kalatalousasioita myös muiden ELY-keskusten toimialueilla. Toiminnan keskit-

täminen on toteutettu muuttamalla valtioneuvoston asetusta ELY-keskuksista (1392/2014). Kalataloustehtävistä vastaavia henkilöitä ei ole siirretty muutoksen yhteydessä toimipaikoista toiseen, vaan virkamiehet jatkavat uudessa organisaatiorakenteessa nykyisissä toimipaikoissaan, mutta osa heistä siirtyi toisen ELY-keskuksen palvelukseen.

Kalataloustehtävien keskittämisellä pyritään vastaamaan ELY-keskusten toimintameno- ja eläkkeelle siirtymisestä johtuviin muutoksiin. Tavoitteena on turvata keskeisten alueellisten kalataloustehtävien tehokas hoitaminen myös tulevaisuudessa ja välttää resurssileikkausten kohdistuminen sattumanvaraisesti. Yhdistämällä ELY-keskusten kalatalousresursseja suurempiin kokonaisuuksiin kyetään viranomaistyö järjestämään entistä tehokkaammin. Työntekijöiden erikoistuminen ja keskittyminen tiettyihin tehtäviin on mahdollista nykyistä paremmin, jolloin vaativaksi koettu työtehtävien liian laaja kirjo voidaan välttää. Myös sijaisuudet pystytään järjestämään toimivasti suuremmissa yksiköissä, jolloin asiakaspalvelu paranee tältä osin. Valiokunta korostaa sitä, että keskittäminen tulee toteuttaa asiakaspalvelua ja toimipaikkaverkoston muuttamatta kalatalouden ydinpalvelut turvaten. Uusi organisaatiorakenne mahdollistaa myös entistä tehokkaamman tehtävien priorisoinnin ja olemassa olevien ja tulevien resurssien käytön tavoitteellisen suunnittelun. Valio-

kunta pitää kalatalouden paikallistuntemuksen turvaamiseksi välttämättömänä, että henkilöstön työskentelypaikat säilyvät maakunnissa eri ELY-keskuksissa ennallaan myös pitkällä aikavälillä. Kalatalousasioiden hoitaminen vaatii hyvää alueellista tuntemusta ja verkostoitumista alan toimijoiden kanssa.

Uuden kalastusvakuutuslain (998/2012) mukaan Pohjanmaan ELY-keskuksesta tuli toimivaltainen viranomaisen kalastusvakuutustukia koskevissa asioissa. Hallituksen esitys ei merkitisi muutoksia käytännön toimintaan, vaikka toiminta tapahtuisi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alaisuudessa, koska kalastusvakuutusasioita käsiteltäisiin edelleen Vaasassa ja niitä hoitaisi sama virkamies kuin ennenkin. Valiokunta pitää hyvänä ratkaisuna näiden tehtävien hoitamista jatkossakin Vaasassa, koska se soveltuu sijaintinsa ja kalastusta koskevan asiantuntemuksensa sekä virkamiesten hyvien kaksikielisten valmiuksien puolesta hoitamaan kalastusvakuutuslaissa annettuja tehtäviä.

Valiokunta toteaa, että vapaa-ajankalastus on kalatalouden erittäin tärkeä osa-alue sekä taloudellisesti matkailu- ja kalastusopastotoiminnan kautta että positiivisilta vaikutuksiltaan ihmisten henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Tästä syystä on välttämätöntä kehittää myös vapaa-ajankalatalouden hallintoa. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että vapaa-ajankalastuksen asema huomioidaan riittävällä painoarvolla kalataloushal-

linnon alueellisessa järjestämisessä kaikilla suuralueilla.

Valiokunta toteaa, että uudistus on haastava ELY-keskuksiin samanaikaisesti kohdistuvien toiminnan tehostamisvaatimusten ja säästöpainneiden yhteisvaikutuksena. Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että kalataloushallinnon organisaatiouudistuksen vaikutuksia seurataan sekä asiakkaan että hallinnon näkökulmasta ja seurannan tuloksista toimitetaan maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvitys 1.11.2016 mennessä. (*Valiokunnan lausumaehdotus*)

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina, ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että kalataloushallinnon organisaatiouudistuksen vaikutuksia seurataan sekä asiakkaan että hallinnon näkökulmasta ja seurannan tuloksista toimitetaan maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvitys 1.11.2016 mennessä.

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Lauri Heikkilä /ps
jäs. Heikki Autto /kok
Markku Eestilä /kok
Satu Haapanen /vihr
Lasse Hautala /kesk

Reijo Hongisto /ps
Jukka Kopra /kok
Timo V. Korhonen /kesk
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /kok
vjäs. Teuvo Hakkarainen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.